

še utegne dobiti večino za nagodbo; če pridobi Čehe, jo ima. Čehom se v skrajni sili ne bode več branila ustreči; njim je dovolila že marsikaj, ker se jih boji in ker ve, da Avstriji ni mogoče, je pokončati.

Položaj nas Slovencev je torej silno nevaren, med Slovani najnevarniši. Kaj nam storiti? Svetuje se, da «Slov. krščansko-narodna zveza» naj iz večine izstopi. Mi odkritosrčno rečemo, da ne vemo, ali bi se nam vsled tega koraka položaj izboljšal, ker ne moremo ugodne nam posledice najti. Marveč mislimo, da imamo v zvezi z drugimi Slovani še vedno več vpliva, nego osamljeni. In potem večina, v kateri smo zdaj, ni vladna večina; saj se še ni hotela kot tako proglasiti, in razven poljskega, so klubi do vlade v ostrem nasprotju, vsaj dosedaj. Sicer pa ne vsilujemo svojega mnenja nikomur in odkritosrčno zaupamo našim poslancem, o katerih smo prepričani, da bodo storili, kar je najbolje. Da pa tako ravnanje, kakoršno je vlada kazala napram našim zastopnikom, žali v skrajni meri, da celo vzbudi najhujo ogorčenost, tega mi ne dvomimo; ker to vse tudi sami čutimo; ali iz tega pa še ne sledi, da je izstop iz večine tisti korak, ki se ima sedaj storiti.

Kakor mi iz daljave sodimo, imamo iskati zmage edino v slovanski vzajemnosti. Poljaki so grofu Thunu sicer že dali besedo, ali mogoče, da se ta korak še da v smislu vzajemnosti popraviti. Mi smo živo prepričani, da se nagodba mora Slovanom povoljno rešiti, če so ti vzajemni, ker se brez njih rešiti ne da. Po naši misli bi bili slovanski zastopniki gledé na nagodbo uže od kraja morali biti vzajemni: skupno določiti, kako se naj izpremeni, skupno določiti, kaj se bode od vlade zahtevalo, za te zahteve pa se vzajemno potegovati; Čeh ima ministerskemu predsedniku reči: »Jaz ti glasujem za pogodbo, pa le, če mi daš to in to, ob enem pa Poljaku to, Slovincu to itd. V tem zmislu bi imel govoriti tudi Slovenec, Poljak, Rumun in Hrvat. Nam se zdi, če bi Slovani tako postopali, morala bi se njim vlada udati. Večkrat smo uže pisali o slovanski vzajemnosti ter ogrevali za njo in vemo, da se je odobravalo. Prvi slučaj, v katerem bi se naj pokazala dejanski, bil bi pred glasovanjem o nagodbi; naj se torej pokaže. Dal Bog, da uže ni vse prepozno!

Recimo, da še ni. Potem pa naj naši poslanci za Boga ne ustrezajo vladi poprej, dokler ta njim ni ustregla. Kolikokrat uže nam je ta ali oni minister kaj obljubil, storil pa ni nič, izvzemi edinega Pražaka svoje dobe. Ako bi vse to imeli, kar se nam je obljubilo, bili bi ob naši pohlevnosti tako zadovoljni, da bi ne želeli ničesar več. Obljubovalo se nam je, odkar imamo ustavo, delalo pa vedno le na naš pogin. Mi nimamo vsled tega do vlade nič več zaupanja, ne verujemo ji niti besedice več, niti črke, in če minister tudi svojo vest zastavlja. Pač pa imamo pravico zahtevati, da z dejanji sledimo mi, ker dane obljube nikdar nismo prelomili. Torej: z dejanji vlada naprej! Časi so minuli, ko se je slovensko ljudstvo dalo voditi za nos; ono se je tekom let kaj naučilo, pred vsem, da vladi ne sme zaupati niti trohice. Slovensko ljudstvo je gotovo potrpežljivo, prepotrpežljivo, kakor to ministri predobro vedo, ali sedaj je njegove potrpežljivosti konec. Vlada je zaradi ljudstva, ne pa ljudstva za to, da bi se moralo preustrojevati, kakor ta in oni minister velevali, ali njemu na ljubo poginoti.

In še nekaj. Vsotno so naše zahteve grofu Thunu znane; toda ni vse jedno, kaj se nam da prej, kaj pozneje. Zato pa je treba, da naši poslanci sestav slovenskega programa temeljito proučijo, da zahtevajo sistematično. Ob vsakem pridobitku mora se določeno poznati, da smo se zopet modro za korak približali onemu trenotku, ko bomo lahko rekli: »Sedaj se je naš program izpolnil«.

To nam je bilo na srcu, in to je moralo

ven, ne da bi hoteli koga poučevati, ampak da bi ponudili drobtinico, ki bi se naj pobrala, če je tega vredna. Kaj vse bi se ne storilo za naš ubogi narod!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Cesar že nekoliko dni prebiva v Gödöllő na Ogrskem. Budimpeštanski listi so poročali, da je neki Hegedüs nameraval napasti cesarja, ko se je peljal tje. Hegedüs je prijel konje za uzde ter jih ustavil. Policija ga je takoj prišla ter odvedla v zapor. Ogrski se sramujejo tega rojaka ter pravijo, da je blazen. — Državni zbor. Včerajšnji posvet ministrov je veljal razgovorom o zahtevah slovanske krščansko-narodne zveze. Kakor se čuje, je ministerski svet pritrdil najnujnejšim zahtevam zveze, za druge pa, ki zahtevajo za svoje vresničenje več časa, je obljubil, da se takoj narede pripravljalni koraki. Katere so najnujnejše zadeve in kateri bodo oni pripravljalni koraki, to pokaže bližnja prihodnost in to bo tudi odločevalo o postopanju naših poslancev.

Kranjsko. Pretetekli teden je imela hrvatska stranka posvetovalni shod na Sušaku blizu Trsata. Shoda so se udeležili iz Kranjskega kot odposlanci katoliško-narodne stranke Kalan, dr. Krek in dr. Brejc ter izjavili, da tudi njih stranka stoji na stališču hrvatskega državnega prava, to se pravi, stranka želi, da se združijo slovenske pokrajine s hrvatskimi v jedno celotno samoupravo. Ta izjava je velikega pomena in bo dala domači slovenski politiki novo smer.

Koroško. Ministerstvo za notranje zadeve je odredilo, da mora koroška obrtna zbornica dopošiljati slovenskim posojilnicam za izpolnjevanje slovenske tiskovine in da jih mora vsprejemati, ako so tudi slovenski izpolnjene. Koroškim Nemcem ta odredba ne gre v glavo. Pa bodo se morali počasi tudi slovenskemu uradovanju privaditi.

Češki. Češki Dunajčani so si ustanovili svoj Narodni dom. Otvoritev je bila sijajna. Nad tisoč čeških, poljskih, hrvatskih in drugih slovanskih društev je bilo zastopanih. Navdušenje je bilo velikansko. Nemški listi so vsled tega pojava zelo vznemirjeni. Prav dobro spoznavajo, da Dunaj tudi pred javnostjo vedno bolj izgublja svoj izključno nemški značaj ter si nadeva slovansko-nemški značaj.

Vnanje države.

Nemško. Nemški cesar in cesarica potujeta v sveto deželo. Pri tej priliki sta obiskala tudi v Carigradu sultana, ki jima je priredil sijajen vsprejem. V Aleksandriji pa so se pripravljali na vsprejem anarhisti z bombami. K sreči so zaroto prej zasledili ter hudodelce zaprli.

Francosko. V Parizu je bilo zadnji teden veliko vznemirjenje. Židovski listi so namreč zasledili veliko zaroto med francoskimi generali in jezuiti, ki so nameravali odstraniti ljudovlado, vpeljati zopet kraljevstvo ter postaviti na kraljevi prestol mladega princa Bonaparteja. Toda zarota se je zvršila le v glavi židovskih časnika, v resnici pa je ne bilo. Židje so hoteli ob dobri imi spraviti generale in jezuite, zato so si izmislili ono laž.

Cerkvene zadeve.

Kaj je katoliška cerkev za človeštvo storila?

(Apologetični pogovori.)

I.

«Vi ste luč sveta! Vi ste sol zemlje!» djalo je božji Izveličar svojim

apostolom. S tem jim je priznal izvanredno veliko čast. Kar je zlato solnce s svojo vse oživljajočo lučjo v vesoljnem vesmiru, to so apostoli med človeštvom; kar je sol, ki oživlja ter gnjilobe obvaruje, to so oni v človeški družbi. A s sveto resnobo jim je s temi besedami tudi prevažno nalogo izročil, da le-ta svoj namen vistini tudi dosežejo.

Se je-li zgodilo po njegovih besedah? So-li apostoli dovršili prejetu nalogo? So-li postali luč sveta in sol zemlje?

Še več! Gospod ni imel v mislih samo apostolov, temveč tudi njih naslednike. A kdo so ti? Katoliški duhovniki pod vodstvom svojih škofov, ki so vsi združeni pod prvenstvom in najvišjo oblastjo rimskega papeža. To je učeča katoliška cerkev. Njej velja istotako Gospodov velepomnilni izrek.

Jezus je tudi jasno povedal, kako dolgo morajo biti veljavne navedene besede. Ne sto in ne samo tisoč let, temveč do konca sveta, za vselej, vse čase, vse veke. »Jaz ostanem pri vas do konca sveta,« je rekel apostolom. Katoliško cerkev je primerjal s skalo, »koje vrata peklena ne bodo premagala,« nepremagljiva, neminljiva bo med vsemi kraljestvi. Da bi svojo obljubo še tem bolj zatrdil, je še pristavil proroške besede: »Nebo in zemlja bosta prešla, a moje besede ne bodo prešle«.

Pri takih izrazih je vsakteri dvom izključen. Katoliška cerkev, sozidana na nerazrušljivem temelju svetih apostolov, naj bo toraj luč sveta in sol zemlje vse veke, do konca sveta. To hoče Jezus, tako se glasi njegovo povelje. Stališče je jasno.

Njegova obljuba se je doslovno vresničila. Dokaz za to nam poda ona znanost, ki je najbolj zanesljiva, koje podatki so nezmotljivi, vzvišeni nad vsako nadaljno razmotrivanje; zgodovina se ji pravi. Ona nam je zvesta priča, da so se spolnjevale in se še spolnjujejo besede gospodove: »Vi ste luč sveta, vi ste sol zemlje!« Apostoli, in z njimi katoliška cerkev, so razumeli povelje, koje so izgovorile usta odrešenikova. V imenu vsega človeštva nam bo to zgodovina dokazala. Kamor je došla cerkev, izšlo je z njo blagodejno, luči-žarno solnce prave omike; kjer je ona razvila svitel prapor svoje zveličalne vlade, tam je zginila npravnostna gnjiloba in trohnoba, ki je razjedala človeštvo. Ako se pa kje kljub njenemu vplivu ni dosegel popolen vspeh, krive so temu prevelike ovire, ki so se njenemu razvoju od različnih strani stavile.

Neprecenljive so zasluge, katere si je cerkev pridobila za človeštvo. Nobena druga vera, nobena človeška družba, nobeno kraljestvo nje v tem oziru ne prekosi. Katoliška cerkev je apostel prave svetovne omike, ona je človeštvu največja dobrotnica.

To na neovrgljivi podlagi javne zgodovine dokazati, bo namen «apologetičnih pogovorov,» to se pravi, pogovorov v obrambo svete cerkve.

Čemu to dokazovati? Dobro delo se pač samo hvali. Da! ako ga kdo podlo in lažno ne obrekuje. To se pa z ozirom na katoliško cerkev dandanes tako pogosto godi. Nehvaležnost je na svetu stara pregreha. Otroci, katere je z vso skrbjo in ljubeznjivostjo odgojila dobra, preblaga mati, se hudobno dvignejo proti njej, povračajo neizmerne dobrote za ostudno nehvaležnostjo. Ni-li pogostoma tako?

Katoliško cerkev zadene mnogokrat ista žalostna prikazen. Njeni lastni otroci, zaslepljeni po pogubljivi domišljavosti, se dvignejo proti njej v besedi, s peresom in z djanjem. Do sedaj smo bili na take napade navajeni samo iz židovsko-liberalnih listov, kar je naravno, kajti židovstvo ne more pozabiti poraza, ki mu ga je pripravil »tesarjev sin iz Nazareta.« A v novejši dobi se dvigujejo celo med Slovenci gadove glave, ki sekajo in besne proti svoji materi, katoliški cerkvi; namen njim je, zastrupiti naše